

Tantervelemzés

A 12. ÉVFOLYAM TÁRSADALOMISMERETI MODULJAI

Márkus Gábor
történelem szakértő

A kerettantervi követelmények, a részletes érettségi vizsgakövetelmények témaköreinek és a tankönyv témáinak összehasonlítása (*a rendszerváltozás utáni magyar történelem, jelenismereti témák*)

11. Magyarország 1945-től a rendszerváltozásig (itt csak az érettségi témakör 2. felére vonatkozó részeket mutatjuk be).

Az elemzésbe bevont tankönyv:

Boronkai Szabolcs – Kaposi József – Katona András – Száray Miklós: Történelem 12. – Budapest, Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet, 2016.

Kerettanterv	Érettségi követelmény	Tankönyv*
A Kádár-korszak (10 óra, ebből kb. 4 óra sorolható ide)	11.4. A rendszerváltozás és a piacgazdaságra való áttérés	IV. A Kádár-korszak
A demokratikus viszonyok megteremtése és kiépítése Magyarországon (6 óra)	11.5. Demográfiai folyamatok és a határon túli magyarság	VI. A demokratikus viszonyok kiépítése Magyarországon
<p style="text-align: right; font-size: 2em; background-color: yellow; padding: 5px;">12</p> <p>A Kádár-rendszer válsága, a külpolitikai változások és az ellenzéki mozgalmak.</p> <p>A rendszerváltozás „forgatókönyve”, mérlege, nyertesei és veszteségei. <i>Forradalom, reform és kompromisszum.</i></p> <p>Nemzetiségek Magyarországon a kétpólusú világ időszakában. <i>Népesség, demográfia.</i></p> <p>A határon túli és a világban szétszóródott magyarság helyzete a kétpólusú világ időszakában.</p> <hr style="border-top: 1px dashed black;"/> <p>A poszt-szocialista régió és Magyarország helyzete, problémái 1990 után.</p>	<p><u>Középszint</u> <i>Emelt szint</i></p> <p style="text-align: center;"><i>A Kádár-rendszer válsága, a külpolitikai változások és az ellenzéki mozgalmak (11.3.)</i></p> <p><u>A rendszerváltozás főbb eseményei. (11.4.)</u> <u>A piacgazdaságra való áttérés és következményei. (11.4.)</u></p> <div style="border: 2px solid orange; border-radius: 50%; padding: 10px; text-align: center; margin: 10px 0;"> <p><i>Demográfiai változások Magyarországon 1945-től (11.5.).</i> <i>[Nemzetiségek Magyarországon. (12.1.)]</i></p> </div> <p><u>A határon túli magyarság 1945-től. (11.5.)</u></p>	<p>23. A szocialista rendszer válsága a nyolcvanas években</p> <p>24. A rendszerváltozás Magyarországon</p> <p>25. Népesedési viszonyok és társadalmi változások a szocialista Magyarországon</p> <p>26. Nemzetiségek és etnikumok Magyarországon. Magyarok a határon túl.</p>

Kerettanterv	Erettségi követelmény	Tankönyv*
<p>A közjogi rendszer jogállami átalakítása és intézményrendszere 1990 után. <i>Hatalommegosztás formái, szinterei.</i></p>	<p><u>[A rendszerváltás főbb eseményei. (11.4.)]</u> <i>A közjogi rendszer átalakítása (1990-2011). (11.4.)</i></p>	<p>32. A demokratikus rendszer kiépítése 33. Az új magyar demokrácia működése</p>
<p>A piacgazdaságra való áttérés és az átalakulás ellentmondásai, regionális gazdasági különbségek.</p>	<p><u>[A piacgazdaságra való áttérés és következményei. (11.4.)]</u> <i>A közjogi rendszer átalakítása (1990-2011). (11.4.)</i></p>	<p>34. A piacgazdaság kiépítése – magánosítás, kárpótlás</p>
<p>Magyarország euroatlanti csatlakozásának folyamata <i>Fözlárkózás, lemaradás.</i></p>	<p><i>Társadalmi rétegződés és társadalmi egyenlőtlenségek. (12.1.)</i></p>	<p>36. Külpolitika, hazánk a Kármát-medencében</p>
<p>A társadalmi egyenlőtlenségek és a mobilitás problémái. A magyarországi cigányok (romák). <i>Nők, férfiak életmódja és társadalmi helyzete, életformák, szegények és gazdagok világa. Szegregáció, bűnbakkeresés.</i></p>	<p><u>[A határon túli magyarság 1945-től. (11.5.)]</u></p>	<p>35. A társadalmi viszonyok alakulása [40. A szegénység] [41. Előítélet és diszkrimináció]</p>
<p>A határon túli magyarság helyzete. Magyarok a nagyvilágban. <i>Kisebbség, többség, nemzetiségek.</i></p>		<p>37. Magyarország nemzetiségei és a határon túli magyarok 1990 után 38. Oktatás, kultúra, művelődés</p>

Az elemzésbe bevont tankönyv:

Boronkai Szabolcs – Kaposi József – Katona András – Száray Miklós: Történelem 12. – Budapest, Oktatókutató és Fejlesztő Intézet, 2016.

Néhány tanulság

- A tankönyvi időkeret eltér a kerettantervitől.
- A Kádár-korszak több időt igényel, a modulokra egy összevont keretet célszerű meghatározni.
- A társadalomismeret egyes kérdéseit a Kádár-korszak vagy a rendszerváltozás utáni Magyarország kapcsán tárgyalja a tankönyv.

A kerettantervi követelmények, a részletes érettségi vizsgakövetelmények témaköreinek és a tankönyv témáinak összehasonlítása (társadalomismereti és kapcsolódó témakörök)

12. Társadalmi, állampolgári, pénzügyi és munkavállalói ismeretek

Kerettanterv		Erettségi követelmény	Tankönyv
Társadalmi ismeretek (4 óra)	5	12.1. Társadalmi tagozódás és felelősségvállalás	VII. Társadalmi és állampolgári ismeretek
Családformák a mai világban. Kortárs csoport és ifjúsági szubkultúrák.		<i>Társadalmi rétegződés és társadalmi egyenlőtlenségek. (12.1.)</i>	39. Társadalmi sokszínűség
A helyi társadalom, a civil társadalom és az önkéntesség.		<i>Nemzetiségek Magyarországon. (12.1.)</i>	43. Nemzet és állam
Nemzet és nemzetiség. Kulturális és etnikai kisebbségek, nemzetiségek Magyarországon.		<u>A magyarországi romák története és helyzetének főbb jellemzői napjainkban. (12.1.)</u>	41. Előítélet és diszkrimináció 37. Magyarország nemzetiségei és a határon túli magyarok 1990 után 40. A szegénység
Esélyegyenlőtlenség és hátrányos társadalmi helyzet. Társadalmi felelősségvállalás és szolidaritás.			
A nagy ellátórendszerek (egészségügy, társadalom-biztosítás, oktatás) megismerése.		<u>A szociális ellátórendszer fő elemei. (12.1.)</u>	35. A társadalmi viszonyok alakulása

Az elemzésbe bevont tankönyv:

Boronkai Szabolcs – Kaposi József – Katona András – Száray Miklós: Történelem 12. – Budapest, Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet, 2016.

Néhány tanulság

- A szociális ellátórendszer a tankönyvben aránytalanul rövid.
- Az identitást a tankönyv széttördeleli.
- A civil társadalom egy jótékonyági dimenzióban kap szerepet csak.

A kerettantervi követelmények, a részletes érettségi vizsgakövetelmények témaköreinek és a tankönyv témáinak összehasonlítása (társadalomismereti és kapcsolódó témakörök)

12. Társadalmi, állampolgári, pénzügyi és munkavállalói ismeretek

Kerettanterv		Erettségi követelmény	Tankönyv
Allampolgári ismeretek (4 óra)	4	12.2. Az aktív és felelős állampolgárság alapjai	VII. Társadalmi és állampolgári ismeretek
Allampolgári jogok és kötelességek.		<u>Az emberi jogok ismerete és a jogegyenlőség elvének bemutatása, az állampolgári jogok, kötelességek. (12. 2.)</u>	42. A demokrácia
Magyarország és az Európai Unió politikai intézményrendszere. A magyar és az európai állampolgárság legfontosabb ismérvei.		<u>A politikai intézményrendszer fő elemei (országgyűlés, kormány, köztársasági elnök, alkotmánybíróság, ombudsman, helyi önkormányzatok, az Alaptörvény). (12. 2.)</u>	44. A mai magyar demokrácia
A magyar választási rendszer (országgyűlési és helyhatósági választások). A politikai részvétel formái. A közvetett és a közvetlen demokrácia eszköztára.		<u>A választási rendszer fő elemei. (12. 2.)</u>	

Az elemzésbe bevont tankönyv:

Boronkai Szabolcs – Kaposi József – Katona András – Száray Miklós: Történelem 12. – Budapest, Oktatókutató és Fejlesztő Intézet, 2016.

A kerettantervi követelmények, a részletes érettségi vizsgakövetelmények témaköreinek és a tankönyv témáinak összehasonlítása (társadalomismereti és kapcsolódó témakörök)

12. Társadalmi, állampolgári, pénzügyi és munkavállalói ismeretek

Kerettanterv	Erettségi követelmény	Tankönyv
Pénzügyi és gazdasági kultúra (5 óra)	12.3. Alapvető pénzügyi és gazdasági fogalmak, folyamatok. A munkaviszonyhoz kapcsolódó ismeretek	VIII. A gazdaság, a pénz és a munka világa
<p>Az állam gazdasági szerepvállalása és kapcsolata a gazdaság különböző szereplőivel. Az állam bevételei. Az állam stabilizációs, redisztribúciós és tőkeallokációs feladatai.</p> <p>A költségvetési és a monetáris politika eszköztára, szerepe a gazdaságpolitikai célok megvalósításában.</p> <p>A pénzpiac működése, megtakarítók és forrásigénylők. A pénzügyi közvetítők helye a nemzetgazdaságban.</p> <p>A vállalkozások helye a nemzetgazdaságban, szerepük a GDP megtermelésében. Vállalkozási formák. Vállalkozások létrehozása és működtetése. A vállalkozások és a piac kapcsolata. Az üzleti terv.</p>	<p>Az állam gazdasági szerepvállalása (12.3.)</p> <p>A pénzpiac működése. (12.3.)</p> <p><u>A háztartás pénzügyei (adók és járulékok, pénzkezelési technikák, banki ügyletek). (12.3.)</u></p> <p>A vállalkozási formák, a vállalkozás alapítása és működtetése. (12.3.)</p>	<p>48. Az állam gazdasági szerepe</p> <p>45. A piac</p> <p>49. Az államháztartás és a monetáris politika</p> <p>47. A pénzpiac</p> <p>46. A vállalkozások</p>

Az elemzésbe bevont tankönyv:

Boronkai Szabolcs – Kaposi József – Katona András – Száray Miklós: Történelem 12. – Budapest, Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet, 2016.

A kerettantervi követelmények, a részletes érettségi vizsgakövetelmények témaköreinek és a tankönyv témáinak összehasonlítása (társadalomismereti és kapcsolódó témakörök)

12. Társadalmi, állampolgári, pénzügyi és munkavállalói ismeretek

Kerettanterv		Erettségi követelmény	Tankönyv
Munkavállalás (5 óra)	3	12.3. Alapvető pénzügyi és gazdasági fogalmak, folyamatok. A munkaviszonyhoz kapcsolódó ismeretek	VIII. A gazdaság, a pénz és a munka világa
<p>A munkaerő és a piac kapcsolata. Munkaerőpiaci elvárások itthon és külföldön.</p> <p>Szakképzettség. Álláskeresési technikák. Pályakezdés, beilleszkedés a munkahelyi közösségbe.</p> <p>Munkajogi alapok. Foglalkoztatási formák. A munkaszerződés tartalma.</p> <p>A munkaviszonyhoz kapcsolódó jogok és kötelezettségek (munkaszerződés, bérszámítás, adózás, egészségbiztosítás és nyugdíjbiztosítás, kollektív szerződés).</p> <p>A munkaviszony megszűnése, munkanélküli ellátás, álláskeresési támogatás, visszatérés a foglalkoztatásba.</p>		<p><u>A munkaviszonyhoz kapcsolódó jogok és kötelezettségek, a munkaviszony megszűnése (12.3)</u></p>	<p>50. A munkaerőpiac</p> <p>51. Oktatás és képzettség</p> <p>52. A munkaviszony</p>

Az elemzésbe bevont tankönyv:

Boronkai Szabolcs – Kaposi József – Katona András – Száray Miklós: Történelem 12. – Budapest, Oktatókutató és Fejlesztő Intézet, 2016.

S.D.G.

Szerkesztette:
Márkus Gábor
pedagógiai szakértő
RPI

markus.gabor@reformatus.hu

www.refpedi.hu

Református Pedagógiai Intézet